

Univerzita Karlova v Praze

ZÁZNAM O PRŮBĚHU OBHAJOBY

BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Název práce: Jazykové hry ve 3. a 4. ročníku na prvním stupni ZŠ

Jazyk práce: český

Student: Marie Štuksová

Fakulta: Pedagogická

Studijní program: učitelství 1. stupně ZŠ

Vedoucí / školitel: PaedDr. Simona Pišlová, Dr.

Oponent(i): doc. PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Předseda komise: PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

Členové komise: PhDr. Pavla Chejnová, Ph.D.

PaedDr. Simona Pišlová, Dr.

Datum obhajoby: 21. května 2014

Průběh obhajoby:

Studentka zdůvodnila volbu tématu a charakterizovala svoji práci – teoretické zázemí vychází z teorie hry a didaktické hry, v praktické vyhodnocuje dotazníkové šetření. S výsledky seznámila komisi. Dále prezentovala svoji sbírku didaktických her zaměřených na vyjmenovaná slova.

Vedoucí práce

Diplomantka si vybrala téma jazykových her a soustředila se na jejich uplatnění ve výuce vyjmenovaných slov a v učivu o slovních druzích. Přínosem práce je především praktická část, která mimo jiné obsahuje soubor her s touto problematikou. Některé hry jsou zcela nové, jiné jsou známé, léty vyzkoušené, škoda, že ne vždy je uveden zdroj přímo u konkrétní hry. Diplomantka hry doplnila i o pomůcky, které vidíme na fotografiích, některé by si zasloužily estetičtější provedení, například je lepší tiskací písmena tisknout na počítači než uměle psát rukou.

Některé informace a myšlenky jsou v práci uvedeny vícekrát, také je v textu řada stylistických neobratností a chyb v interpunkci.

Připomínky vedoucího práce

1. Doufám, že u obhajoby uvidíme krásné a hlavně účelné pomůcky.
2. Proč nazýváte běhacím diktátem hru, která je jen jeho variantou, možná to odradí čtenáře, řekne si, to znám.
3. Upozorňujete, že význam některých vyjmenovaných slov lze nejlépe vysvětlit obrázkem, možná by byl pro učitele výhodný jejich seznam. Kdy děti s obrázky nejlépe seznámi?

Reakce autorky

Autorka většinu připomínek zahrнула už do prezentace her při představení práce.

Oponent práce

V práci se objevuje množství chyb, především interpunkčních a stylizačních, další typy chyb se vyskytují v menším množství. Chybně je uvedena např. zkratka Ústavu pro český jazyk Akademie věd ČR, v. v. i. Kromě nich se objevují nejasné a zcela nevhodné stylizace, na mnoha místech autorka velkým množstvím slov neřekne vůbec nic. Citace učebnic se objevují podle nakladatelství, ne standardními zápisy v textu. Překvapuje mě, že autorka na formální stránku práce vůbec nebrala ohled – práci ji bude mnoho let veřejně reprezentovat na internetu, proto bych očekával, že zejména jako budoucí učitelka se bude autorka snažit dobře prezentovat.

Práce vykazuje některá pozitiva, ale na druhou stranu hodně velice slabých míst. Autorka uvádí informace nic neříkající nebo samozřejmé, které příliš vyvolávají dojem, že mají pouze rozšířit počet stran (vyjmenování vyjmenovaných slov, informace, že je nutné vyjmenovaná slova procvičovat, že neznámá slova potřebují objasnit význam, že je zapotřebí využívat různorodá cvičení apod.). Také mě poněkud zaráží, že autorka nepoužívá současnou terminologii, ale uchyluje se k opisům či termínům již léta přehodnoceným.

Na druhou stranu se v práci objevil celkem pečlivě udělaný výzkum – ovšem pro změnu není charakterizována jeho metodologie a důvody výběru zkoumaných otázek – v porovnání s mnoha diplomovými pracemi, kde byl podobný dotazník využit, aby autoři zjišťovali, jak učitelé využívají hry (upřímně se divím, že jsou učitelé ještě ochotní takto tematicky zaměřené dotazníky vyplňovat), má získaný dotazníkový materiál M. Štukové alespoň vypovídající hodnotu.

Soubor didaktických her je praktický, nicméně autorka u několika her příliš vnáší do popisu pravidel svoji znalost hry, takže pravidla nejsou plně srozumitelná. Oceňuji, že jde často o originální inspirace didaktickými hrami, které neztrácejí svoji aktualitu na prvním stupni už minimálně třicet a více let.

Dotazy a připomínky oponenta práce

4.1	Osobně si myslím, že vysvětlení významu bude potřebovat mnohem více vyjmenovaných slov, než na která autorka upozorňuje na s. 8–9. Taky bych zcela neopíral svoji výuku o jasné pochopení vztahu mezi <i>my</i> a <i>mi</i> tak, jak to autorka uvádí – tvary zájmena <i>já</i> dítě v tomhle věku nevnímá jako součást jednoho paradigmatu.
4.2	Když autorka uvádí informaci, že slovních druhů se dříve (do 80. let XX. století) určovalo pouze devět, dokázala by vysvětlit, proč tomu tak bylo?
4.3	Označování slovních druhů číslováním je úsporný princip, ale zařazen by měl být až výrazně později, než se učivo probírá (nám bylo zavedeno až na druhém stupni ZŠ). Proč?
4.4	Nesouhlasím s tvrzením, že k určení slovního druhu nám postačí pouze jeden znak, a to je význam (s. 13).
4.5	Autorka upozorňuje, že cílem učiva o slovních druzích není, aby uměli žáci určit každé slovo, což je pravda jen částečně – v průběhu výuky na prvním i druhém stupni by měli být schopni určit v podstatě všechna slova. To, že je neumí určit často ani učitel, není argument. Navíc se ukazuje jako problematická skupina částic, které právě žáci nejhůře poznávají, protože je často učitel plete svojí neznalostí.
4.6	K dotazníkovému výzkumu bych rád slyšel, zda má autorka práce zpětnou vazbu, co považují učitelé za hru a co ne.
4.7	Ke konkrétním hrám – má smysl v dnešní době učit děti psát telegram? Hru Na rybáře jsem nepochopil (pravidla jsou příliš stručná). Proč ve hře Hod' si kostkou děti mají doplňovat y ve slově babyka, když autorka dříve tvrdí, že je třeba se soustředit na procvičování těch souborů vyjmenovaných slov, která mají v učebnicích? Babyka, pokud vím, se stejně jako sumýš do učebnic nedává. Šifrovaná slova jsem také nepochopil, resp. asi je problém v tom, že děti určují slovní druhy bez kontextu, což je přesně problém, o kterém autorka výše tvrdí, že nesmí nastat (dvě částice na řádku Z?).

Reakce autorky

Autorka reagovala na všechny dotazy a připomínky, prokázala přehled a uvažování.

Diskuse

Probíhala po celou dobu obhajoby.

Výsledek obhajoby: VELMI DOBŘE

PhDr. Ladislav Janovec, Ph.D.

[jméno předsedy]